

NIK oceniła, jak ośrodki pomocy społecznej realizują kontrakty socjalne, czyli umowy zawierane z osobami potrzebującymi pomocy, w celu przełamania trudnej sytuacji życiowej. W ocenie NIK skuteczność kontraktów jest wciąż zbyt mała. W latach 2006-2010 kształtowała się ona – w 35 ośrodkach pomocy społecznej objętych kontrolą – na poziomie około 30%. W latach 2011-2012 skuteczność zmniejszyła się do ok. 15%. Prezes NIK przedstawił ustalenia kontroli dotyczące kontraktów społecznych na międzynarodowej konferencji na temat wsparcia przedsiębiorczości społecznej. Konferencję w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi zorganizowało Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego JA-TY-MY.

Prawidłowo opracowany kontrakt powinien wskazywać osobie lub rodzinie kierunki działań umożliwiających wyjście z trudnej sytuacji, mobilizować do własnej aktywności, wzmacniać wiarę we własne siły, zapewniać możliwość korzystania z potrzebnego doradztwa lub szkoleń oraz pomocy finansowej. Celem zawarcia kontraktu socjalnego jest rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny (kontrakt typu A), albo wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu (kontrakt typu B). W ostatnich czterech latach zawierano średnio około 70-80 tys. kontraktów socjalnych rocznie. W 2012 roku zawarto nieco ponad 83 tys. kontraktów, którymi objęto 130 tys. osób.

W opinii pracowników socjalnych, kontrakt jest narzędziem trudnym, pracochłonnym, odpowiedzialnym i wymaga znacznego zaangażowania z ich strony. Kontrola NIK wykazała, że często jest on realizowany w warunkach niewystarczającego stanu zatrudnienia w tej grupie pracowników oraz ich znacznego obciążenia wykonywaniem zadań niezwiązanych bezpośrednio z pracą socjalną.

Większość skontrolowanych ośrodków pomocy społecznej zapewniła prawidłowe wypełnianie wymogów związanych z realizacją kontraktów. NIK stwierdziła jednak w tym zakresie istotne z punktu widzenia skuteczności błędy. Dotyczyły przede wszystkim:

- nieprawidłowego określania w kontraktach celów podejmowanych działań i sposobów ich osiągnięcia,
- organizowania w ramach kontraktów kursów dla bezrobotnych w zawodach nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy,
- niedostatecznej współpracy ośrodków pomocy społecznej z powiatowymi urzędami pracy (współpraca ta ograniczała się niekiedy do wymiany danych),
- niewystarczającego wspierania procesu aktywizacji - połowę środków przeznaczono na działania o charakterze pasywnym, tj. wypłatę zasiłków (ponad 30%) i szkolenia (ponad 20%). Na aktywne formy działań (praktyki i staże, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne) przeznaczono 12%, a na zajęcia wspierające (konsultacje z psychologiem lub terapeutą, grupy samopomocowe, grupy wsparcia) zaledwie 7% środków.

W sytuacji rosnących zadań pomocy społecznej, gminy niechętnie finansowały kontrakty, a ograniczone środki nie pozwalały na działania skutecznie motywujące beneficjentów. Na realizację kontraktów wydatkowano szacunkowo w 35 objętych kontrolą jednostkach 27,3 mln zł. Największy udział w finansowaniu miały środki Europejskiego Funduszu Społecznego, udostępniane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Dofinansowano z nich ponad połowę kontraktów zrealizowanych w latach 2011-2012. NIK zwraca uwagę na niski udział w finansowaniu środków własnych samorządów (około 14%).

NIK o kontraktach socjalnych

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: niedziela, 17, listopad 2013 23:00

Rafał Rudka

Odśrody: 1505

NIK zwraca też uwagę na niewystarczające regulacje prawne. Problemy w tym zakresie dotyczą przede wszystkim możliwości dyscyplinowania beneficjentów kontraktów przez wstrzymanie lub odmowę przyznania świadczenia. Odmowa zawarcia kontraktu lub niedotrzymanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o jego przyznaniu lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, W wypadku odmowy przyznania lub ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia, należy jednak uwzględnić sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenie lub korzystającej ze świadczeń. Oznacza to, że nawet w przypadku ewidentnego braku współdziałania beneficjenta z pracownikiem socjalnym, skorzystanie z możliwości wstrzymania lub odmowy przyznania świadczenia nie zawsze jest możliwe, jeżeli spełnione są prawne przesłanki do przyznania pomocy.

Z pełnym raportem NIK można zapoznać się [TUTAJ](#).

Źródło: NIK